

grumets

Carles Sala i Vila

Míster Rumba

Il·lustracions

Roger Simó

laGalera

*Al pare i la mare, que déu n'hi do com l'han ballada!
I al meu fill, l'àvia, el germà i la germana,
el cunyat i la cunyada, les tres nebodetes,
els cosins i les cosines, i els tiets i les tietes.*

Primera edició: juny del 2014

Disseny de la col·lecció: Mariano Rolando
Maquetació: Marquès SL

Edició: David Monserrat
Coordinació editorial: Anna Pérez i Mir
Direcció editorial: Iolanda Batallé Prats

© 2014 Carles Sala i Vila, del text
© 2014 Roger Simó, de les il·lustracions
© 2014 La Galera, SAU Editorial, de l'edició en llengua catalana

La Galera, SAU Editorial
Josep Pla, 95. 08019 Barcelona
www.lagalera.cat lagalera@editorialgalera.com
facebook.com/editoriallagalera twitter.com/editorialgalera

Imprès a Límpgraf
Mogoda, 29-31. Pol. Ind. Can Salvatella
08210 Barberà del Vallès

Dipòsit Legal: B.1.235-2014
Imprès a la UE
ISBN: 978-84-246-5188-6

Qualsevol mena de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra resta rigorosament prohibida i estarà sotmesa a les sancions establertes per la llei. L'editor faculta el CEDRO (Centre Espanyol de Drets Reprogràfics, www.cedro.org) perquè n'autoritzi la fotocòpia o l'escaneig d'algun fragment a les persones que hi estiguin interessades.

Les famílies són com les guitarres: a primer cop d'ull totes s'assemblen, però a l'hora de la veritat no n'hi ha dues que sonin exactament igual; hi ha famílies de so elegant, n'hi ha d'es-tridents, d'agudes, de greus, de divertides, de brillants, d'apagades...

Això sí, totes, absolutament totes, es desafi-nen de tant en tant. I la meva més que cap altra.

PRIMERA PART

RUMBETA D'ESTAR PER CASA

*El tiet i la tieta,
i el pare i la mare
ballen la rumbeta!
Lolailarolààà!*

*I la germaneta,
el cosí i la cosina,
i el iaio i la iaia
la volen ballar!*

Ostres! El veig! El veig! –va xisclar la tieta Galeta amb els ulls clucs i la boca plena de galeta de mantega.

–Qui veus?! Qui veus?! –es va afanyar a preguntar la iaia Engruna.

–Qui vol que vegi, mama? El meu reietó!

–En Melindro? Veus en Melindro?

–No, dona, no!, ara mateix no en tinc cap ganes, de veure aquell bandarrra!

–Ai, filleta... que encara que sigui un dropo de cap a peus, en Melindro és el teu maridet!

–Ui sí, un maridet que fa més d'un mes que no passa per casa!

–Doncs així... Es pot saber qui veus?

–En Farronet! El meu estimat Farronet!

No era el primer cop que hi havia aquella escena al pati de cals iaïos.

La tieta Galeta, la tieta més bruixa de totes

les tietes de la família, no només tenia el do de saber llegir l'esdevenidor a les mans de la gent, sinó que de tant en tant també tenia «visions transespacials», que deia ella. En altres paraules, era capaç de veure el que passava a qui sap quants quilòmetres sense necessitat d'aixecar el cul de la cadira.

Però no us penseu pas que arribava a aquest estat de trànsit sempre que volia, ni de bon tros; només aconseguia tenir visions d'aquesta mena els dies que, tot prenent el sol de l'hora de la posta, assaboria una deliciosa galeta de mantega amb els ulls clucs. I encara no sempre funcionava.

Aquell dia, escarxofada a la cadira de càmping al costat del taronger de cals iaïos, la tieta Galeta havia aconseguit veure en Farronet –el seu fill gran i el meu cosí preferit–, que pocs dies abans havia agafat l'acordió i havia partit tot sol cap a les Amèriques per intentar fer-se un lloc com a músic.

–I fa bona cara, el meu cosí? –vaig preguntar.

–Això mateix –va dir amb veu rogallosa el iaïo Llonguet–, ja que en aquesta família tot-hom va a la seva, almenys explica'ns com li van les coses al nostre estimat Farronet...

–Doncs no li podrien anar més bé! –va asse-

gurar la tieta Galeta encara amb els ulls clucs—: Amb aquests quatre dies que fa que és fora, ja s'ha convertit en un dels músics més coneguts de la ciutat on viu! Què dic, conegut, en el més famós! El més famós de la ciutat i del país sencer!

—Què dius, ara! —va exclamar la iaia Engruna—. El meu nét, un músic famós?

—El que sent, mamà! Fins i tot el veig en una

plaça immensa amb un eixam de seguidores que frisen per veure'l de prop!

–Ja l'hi ben regalo... –va deixar anar el meu cunyat Penques des de l'hamaca–. Quina feina-da que deu tenir a signar autògrafs!

–I què més, què més? –va insistir la iaia Engruna–. Fa concerts?

–Ja ho crec, que fa concerts, un darrere l'altre! –va continuar la tieta–. I pel que veig no està sol, als escenaris... L'acompanya... L'acompanya... Sí, ja ho veig: l'acompanya una ballarina molt eixerida!

–Una ballarina? –va preguntar la iaia–. I d'on l'ha tret?

–Diantre, és una ballarina autòctona!

–*Utòctona?*

–Vol dir que és del país, iaia –vaig dir.

–Ai, carai... I de músics *utòctons* que l'acompanyin, no en té? Això de tocar tot sol ha de ser molt avorrit...

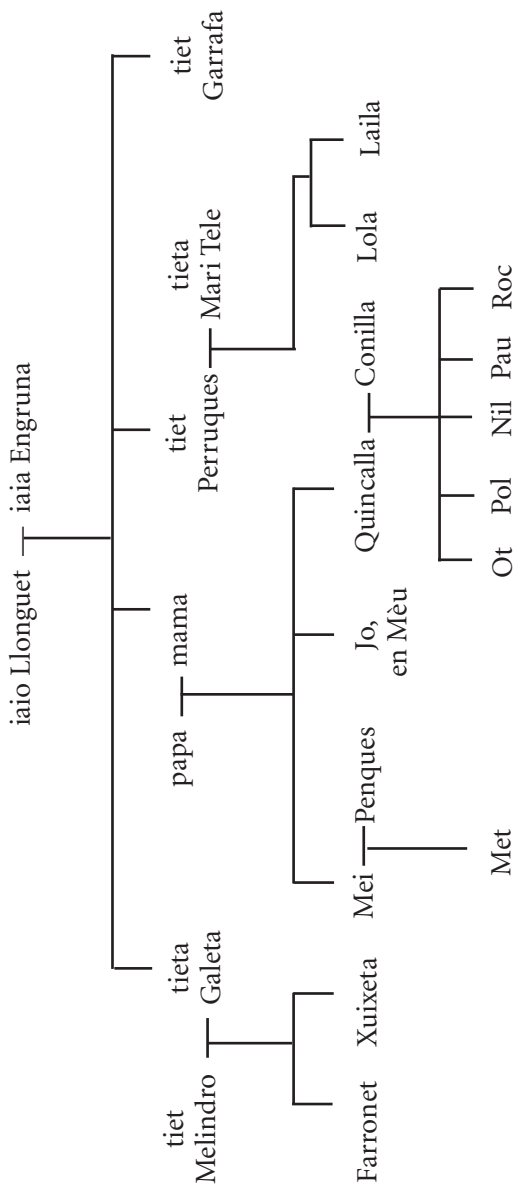
–Jo no hi veig cap altre músic... –va precisar la tieta posant-se una altra galeta de mantega a la boca–. Segurament no en deu haver trobat cap de la seva categoria...

–O que tingui prou paciència per aguantar les seves fanfarronades... –va dir en Penques mig badallant.

A totes les cases del voltant de cals iaïos hi vivien membres de la meua família: en una, el tiet Garrafa, el més gran i el més gros dels quatre tiets que tinc; a l'altra, el tiet Perruques i la tieta Mari Tele, els pares de les meves cosines bessones: la Lola i la Laila; a la caseta de més enllà, la tieta Galeta i el tiet Melindro –quan hi era, és clar–, i també la meua cosina Xuixeta i, fins feia uns dies, el meu estimat cosí Farronet; a la casa menys petita de totes, el meu germà Quincalla, la seva dona –la Conilla– i tota la canalla: l'Ot, en Pol, en Nil, en Pau i en Roc; a la casa més nova, la meua germana Mei, el seu

LA MEVA FAMÍLIA

marit –en Penques– i el petit Met... I, finalment, a la més tronada de totes, la que s'alçava just al costat de cals iaïos, hi vivíem el papa, la mama i, fins aquell dia, jo mateix: en Mèu.

–Calleu, calleu! –va cridar la tieta tot escopint trossets de galeta–, que veig en Farronet entrant a casa seva! A veure, a veure... Òndia! Si viu en un palauet!

–En un palauet? –va fer la iaia tota impressionada–. Vols dir, filla?

–I tant! En un palauet preciós, al centre de la ciutat, envoltat d'un jardí immens amb tot de castanyers altíssims i una bassa amb peixos de colors!...

–Una bassa amb peixos de colors i tot! –va exclamar la iaia–. I què més?, què més?

–Doncs també hi veig... hi veig... Un majordom! Un majordom unificat i amb unes pastilles de pam i mig que prepara el sopar del meu reietó!

–Renoï, un majordom que li fa el sopar i tot? –va deixar anar en Penques aixecant una cella–. Doncs sí que està podrit de calés, el nen!

Aleshores, encara sense obrir els ulls, la tieta va tornar a entaforar la mà a la capsa de les galetes. Però aquesta vegada va servir de ben poc: les galetes de mantega de la iaia Engruna

s'havien acabat; i és clar, la visió *transespacial* d'aquell dia, també.

Després de la visió de la tieta Galeta, es va fer el silenci. El bon temps havia arribat feia dies, i s'estava rebé al pati de cals iaïos, flairant la flor de taronger i rumiant en tot el que acabàvem de descobrir d'en Farronet.

Al cap d'una estona, en Penques va baixar de l'hamaca i, tot posant-se a caminar parsimoniósament, ens va dir:

—Me'n vaig una estona al sofà de casa per fer temps fins a l'hora de sopar —i uns metres més enllà va afegir sense ni tan sols girar-se—: Ah, i demà suposo que no vindré pas; he sentit a la ràdio que plourà a bots i barrals i em sembla que no em mouré del llit en tot el dia...

El silenci va tornar altra vegada.

Aleshores em vaig adonar que el iaïo estava d'allò més seriós, i que tenia les dents serrades i la mirada estranyament perduda en el cel rogent de l'horitzó.

—No anem bé —va sentenciar.

Els altres ens vam mirar sense dir res, esperant que el iaïo s'expliqués. A casa sempre s'havia tingut molt de respecte per les paraules del

iaio Llonguet. Al capdavant, era la persona més gran de la família.

—No anem gens bé —va repetir al cap d’una estona, i després va afegir—: Fa temps, no pas gaire, tota la família ens trobàvem cada vespre en aquest mateix lloc, i ens explicàvem tot el que ens passava i parlàvem dels maldecaps que ens treien la son i rèiem per qualsevol ximpleria i sopàvem plegats... I sempre, sempre, acabàvem cantant i ballant alguna rumbeta. —Es va tornar a aturar un instant i va continuar—: Però ara... Ara no passa res d’això. Tothom va a la seva. I en Farronet, el nostre estimat Farronet, el membre de la família que tenia més ganes de ballaruga i el que més xalava en els saraus que fèiem al pati, què ha hagut de fer? Doncs agafar el seu acordió i fugir a l’altre cap de món a buscar-se la vida... Ell tot sol! —El iaio va fer un sospir i va acabar dient—: I això, fills meus, mai no hauria d’haver passat... Mai.

El iaio Llonguet no havia parlat trist, ni enfadat, ni amoïnat, sinó totes tres coses a la vegada.

Aleshores, la iaia Engruna, que segurament ja li havia sentit aquell discurs més d’una vegada, es va aixecar de la cadira i va entrar cap a la cuina.

–Me'n vaig a posar l'olla al foc –va dir.

La tieta Galeta i jo, mentrestant, ens vam quedar immòbils, asseguts a la cadira sense deixar de donar voltes al que acabàvem de sentir.

En aquell moment, em van venir a la memòria els saraus de què parlava el iaio Llonguet. En Farronet solia ser el primer d'agafar l'acordió i començar a entonar una cançó, i de seguida s'hi afegia el iaio amb la seva guitarra, i tot al darrere jo amb la meva, i després les bessones es posaven a picar de mans, i el tiet Perruques agafava el violí... i de mica en mica tothom s'anava afegint a la festa. A casa, ningú no es podia estar de bellugar-se quan sentia una rumba, ni tan sols el dropo d'en Penques. I era aleshores, quan tots cantàvem i ballàvem, que els iaies somreien més satisfets que mai, i la dent daurada que portava el iaio es mostrava resplendent com un raig de sol.

El problema era que ara la gent tenia altres coses al cap.

El papa i la mama, per exemple, es passaven l'estona anant amunt i avall amb la parada de mitjons. No us penseu, sempre hi havíem anat, a vendre a mercat, però ara no hi havia dia de la setmana que no s'haguessin de llevar quan encara era fosc per anar a treballar. Segons de-

ien, volien estalviar prou per, més endavant, poder-se jubilar i continuar anant amunt i avall, però aquesta vegada viatjant d'un país a l'altre per conèixer món.

En Quincalla, el meu germà gran, també voltava com una baldufa repartint rellotges i joies de pa sucat amb oli amb la furgoneta. Sort en tenia, que la Conilla, la seva dona, era més trempada que un gínjol fent-se càrrec de les cinc canalles que havia parit d'una sola tongada.

La Mei, en canvi —la meva germana petita—, treballava netejant l'escola que hi havia al barri. Però la feina grossa li arribava quan tornava a casa. El seu marit, en Penques, que casualment era cosí llunyà del tiet Melindro, tenia un os a l'esquena que no el devien tenir ni els dinosaures més grossos, i no aixecava el cul del sofà si no era per deixar-se caure al llit o al balancí o a l'hamaca del pati dels iaïos. I això que en Met, el seu fill, més que un nen de quatre anys semblava un terratrèmol amb cames, per la manera com deixava la casa cada cop que feia una rebequeria de les seves...

La meva cosina Xuixeta, per la seva banda, tampoc no es pot dir que es deixés veure gaire: des de feia un temps es passava les hores a la xurreria que havia instal·lat a l'altra punta de

la ciutat. I quan era hora de plegar, acabava de completar la jornada anant a passeig amb el seu enamorat de torn.

I la situació no millorava gaire amb el tiet Perruques –que de dia dormia i de nit regentava una sala de festes–, ni amb la seva dona, la tieta Mari Tele –que de nit dormia i de dia feia ganxet davant del televisor–, ni amb les dues bessones –que només pensaven a ser prou grans per poder fer la seva sense haver de donar explicacions a ningú–, ni, per descomptat, amb els dos membres més esgarriats de la família: el tiet Garrafa, que amb prou feines sortia del Bar Tomeu en tot el dia, i l'esprimatxat tiet Melindro, capaç de qualsevol cosa per anar a fer xocolates amb melindros per les granges i cafeteries de la ciutat.

I el iaio... el iaio no podia sofrir res de tot això.

De sobte, una guspira es va encendre dins meu. Quina idea que acabava de tenir! I que contents que es van posar el iaio i la tieta quan els la vaig explicar!

–Que penses anar a veure en Farronet? –va repetir la tieta Galeta amb els ulls com plats–. Ho dius de debò?

–I tant! D'aquesta manera el meu cosinet tindrà algú de la família al costat! A més, em faria molta il·lusió acompanyar-lo en els seus concerts amb la guitarra!

–Ai, no saps pas com me'n fas, de feliç! –va exclamar la tieta Galeta llançant-se'm al coll–. Estaré molt més tranquil·la sabent que una persona assenyada com tu és al costat del bala perduda del meu reietó!

–Em sembla una idea excel·lent –va dir el iaio, aquest cop somrient–. M’agrada saber que tinc un nét que pensa en la resta de la família!

–El que no sé és si tindrè prou calés estalviats per comprar un bitllet fins a Amèrica... –se’m va acudir després.

Aleshores, la tieta Galeta va abaixar una mica la mirada, com vergonyosa.

–Bé... En realitat... –va murmurar–. Sí que en Farronet va dir que anava a fer les Amèriques, però... la postal que em va enviar en arribar a la ciutat era de Londres...

–De Londres? –vaig fer jo–. Però si Londres no és pas a Amèrica! És a Anglaterra, que és molt més a la vora!

–Ja saps que el teu cosí sempre és una mica exagerat...

–Això és fantàstic! –vaig exclamar–. Doncs està decidit: demà mateix volo cap a Londres! Me’n vaig corrent a fer la maleta!

En arribar a casa, els meus pares ja estaven carregant la furgoneta per al mercat de l’endemà, i anaven tan atabalats que amb prou feines sentien les explicacions que els donava.

–Vaja, així, demà no ens pots acompanyar a

la fira? –va preguntar el papa mentre carregava la lona de la parada.

–No, ja us ho he dit: me'n vaig a veure en Farronet...

–Suposo que si més no seràs a casa a l'hora de dinar...

–Si en Farronet viu a Londres! M'estaré dies fora de casa!

–Què dius, ara! –va saltar la mama amb una caixa de mitjons a les mans–. I ja tens manduca per endur-te? Que ja et conec, jo: llepafils com ets, si el que et donen no et fa peça ets capaç d'estar-te dies sense halar... No m'estranya que cada dia estiguis més prim! Aviat ni et veurem!

–No t'amoïnis, mama. A casa en Farronet segur que hi ha de tot: si fins té un majordom que li fa el sopar!

–Sí, home, demà m'afaitaràs! Saps què et dic? Em quedaré molt més tranquil·la si et preparo quatre coses ben bones per sortir del pas. Si més no, que puguis picar una mica pel camí!

–Per cert –va intervenir el papa–, no sé com tens pensat anar a l'aeroport, però amb nosaltres val més que no hi comptis: si volem trobar un bon lloc a la fira haurem de marxar quan encara sigui fosc.

–Sí, és clar...

–Però pots demanar a l'oncle Garrafa que t'hi acompanyi! –va proposar la mama.

–Oi, i tant! –va fer el papa, sorneguer–. Ja saps que en Garrafa no té mai res a fer!, a part d'escalfar el tamboret del bar, és clar...

–Ja has hagut de criticar el meu germà! –va rondinar la mama.

–Que potser he dit cap mentida?

–Tant li fa si és mentida o no, la qüestió és que sempre que surt en Garrafet has de fer el teu comentari!

–Té gràcia que li diguis Garrafet, com si fos un nap-buf que encara va a escola...

–Què vols dir amb això?

–Doncs que, a part de rondar la cinquantena, el teu Garrafet en fa quatre com jo, que de tant beure vi últimament més que una garrafa sembla una bóta del celler! I de les grosses!

–Oh! Que n'arribes a ser d'insolent! El que passa és que el meu germà és un expert en vins i tu en això no hi entens ni un borrall!

–Un expert en vins? Un expert a aixecar el porró, és!

–Impertinent!

–Mentiderota!

–Poca-solta! A veure si demà vas sol a la fira!

–Més tranquil que estaria!